

धरंवरणीयं प्रतीतरूपादृष्टरूपा प्रतीतप्रख्यातरूपंसौंदर्ययस्याइतिवा भावेनानुरागातिशयेन अनुभूतमिहाकूतंमृगयापदमापदां विष्णुरातोपियद्गागादगात्तक्षकभक्ष्यतामिति रत्नगर्भः ॥ ११ ॥ इति आदिपर्वणि नैलकंठीयेभारतभावदीपेचतुश्चत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४४ ॥ ॥ ४३ ॥ ॥ ४३ ॥ ॥ ४३ ॥ एतस्मिन्निति ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ स्वत्राणंस्वरक्षां दीमरूपः करुणापी

वपुष्टमाचापिवरंपतिव्रताप्रतीतरूपासमवाप्यभूपतिं ॥ भावेनरामारमयांबभूवतंविहारकालेष्ववरोधसुंदरी ॥ ११ ॥ इति श्रीमहाभारते आदिपर्वणि आस्तीकपर्वणि जनमेजयराज्याभिषेकेचतुश्चत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४४ ॥ ॥ ४३ ॥ ॥ ४३ ॥ सूत उवाच एतस्मिन्नेव काले तु जरत्कारुर्महातपाः ॥ चचार पृथिवीं कृत्स्नां यत्र सायंगृहो मुनिः ॥ १ ॥ चरन्दीक्षां महातेजा दुश्चरामकृतात्मभिः ॥ तीर्थेष्वप्लव नं कृत्वा पुण्येषु विचचार ह ॥ २ ॥ वायुभक्षो निराहारः शुष्यन्नहरहर्मुनिः ॥ सददर्शपितृन्गते लंबमानानधोमुखान् ॥ ३ ॥ एकतं त्ववशिष्टं वै वीरणस्तंबमाश्रितान् ॥ तंतं तु च शनैराखुमाददानं विलेशय ॥ ४ ॥ निराहारान्कृशान्दीनान्गते स्वत्राणमिच्छतः ॥ उपसृत्य स तान्दीनान्दीनरूपोऽभ्यभाषत ॥ ५ ॥ के भवन्तोऽवलंबन्ते वीरणस्तंबमाश्रिताः ॥ दुर्बलं खादितैर्मूलैराखुना बिलवासिना ॥ ६ ॥ वीरणस्तंबके मूलं यदप्येकमिह स्थितं ॥ तदप्ययं शनैराखुरादत्ते दशनैः शितैः ॥ ७ ॥ छेत्स्यतेऽप्यावशिष्टत्वादेतदप्यचिरादिव ॥ ततस्तु पतिता रोऽत्र गते व्यक्तमधोमुखाः ॥ ८ ॥ तस्य मे दुःखमुत्पन्नं दृष्ट्वा युष्मानधोमुखान् ॥ कृच्छ्रामापदमापन्नाम्रियं किं करवाणि वः ॥ ९ ॥ तपसोऽस्य चतुर्थेन तृतीयेनाथवा पुनः ॥ अर्धेन वापि निस्तर्तुमापदं ब्रूतमाचिरं ॥ १० ॥ अथवाऽपि समग्रेण तरंतु तपसामम ॥ भवन्तः सर्व एवेह काममेवं विधीयतां ॥ ११ ॥ पितर उचुः वृद्धो भवान् ब्रह्मचारी यो न स्नातुमिहेच्छसि ॥ न तु विप्राग्र्य तपसा शक्यते तद्व्यपोहितुं ॥ १२ ॥ अस्ति न स्नात तपसः फलं प्रवदतां वर ॥ संतानप्रक्षयाद्ब्रह्मन्यतामनिरये शुचौ ॥ १३ ॥ संतानं हि परो धर्म एव माह पितामहः ॥ लंबतामिह न स्नात न ज्ञानं प्रतिभाति वै ॥ १४ ॥ येन त्वां नाभिजानी मो लोके विख्यात पौरुषं ॥ वृद्धो भवान् महाभागो यो नः शोच्यान्सुदुःखितान् ॥ १५ ॥ शोचते चैव कारुण्याच्छृणु ये वै वयं द्विज ॥ यायावरानामवयमृषयः संशितव्रताः ॥ १६ ॥ लोकात्पुण्यादि ह भ्रष्टाः संतानप्रक्षयान्मुने ॥ प्रनष्टं न स्तपस्तीव्रं न हिनस्तं तु रस्ति वै ॥ १७ ॥

द्वितत्वात् ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ पतितारः पतिष्यथ ॥ ८ ॥ कृच्छ्रं दुस्तरं यथा स्यात्तथा आपदं आपन्नान्माप्नान् ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ तद्व्यपोहितुं अस्मदीयं कृच्छ्रं अपनेतुं ॥ १२ ॥ प्रवदतां प्रवक्तृणां अध्यापकानां ॥ १३ ॥ ज्ञानं संज्ञा यया संज्ञया त्वां जानीमः मूर्च्छितकल्याः स्म इत्यर्थः ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥